

ВИРОЩУВАННЯ САДЖАНЦІВ ОБЛІПХИ КРУШИНОВИДНОЇ МЕТОДОМ ЗЕЛЕНОГО ЖИВЦЮВАННЯ З ІЗОЛЬОВАНОЮ КОРЕНЕВОЮ СИСТЕМОЮ

Миколайко І.І., аспірант УНУС

Вирощування посадкового матеріалу плодкових і ягідних культур, а також закладка промислових насаджень нерідко супроводжується багаторазовими пересадками рослин. В результаті чого, через пошкодження кореневої системи спостерігаються значні втрати саджанців. Практика показує, що найбільш висока приживлюваність спостерігається при посадці рослин з не пошкодженою кореневою системою. Такий матеріал, з ізольованою кореневою системою, вирощують в контейнерах.

Використання контейнерів для укорінення живців має ряд переваг: пересадку укорінених живців можна виконувати в різні пори року; живці з закритою кореневою системою мають 100% приживлюваності; більш інтенсивно використовується площа закритого ґрунту за рахунок декількох оборотів і багатоярусність розміщення контейнерів; підвищується вихід посадкового матеріалу з одиниці площі; скорочуються строки укорінення і покращується якість посадкового матеріалу; технологія контейнерного способу краще піддається механізації.

Крім того, посадковий матеріал вирощується в закритому ґрунті, що запобігає проникненню до рослин шкідників, хвороб і насіння бур'янів, що в свою чергу зменшує кількість обробок. Використання контейнерів дозволяє використовувати теплиці які не мають ґрунту. Посадковий матеріал реалізується у вегетативному стані, разом з ґрунтом, що усуває таку проблему, як ґрунтовтома.

Недоліками такого способу є малооб'ємне живлення кореневої системи і її підвищена чутливість до коливань температури.

Однак в більшості випадків зелені живці в контейнерах укорінюються гірше, чім звичайним способом на грядках. Укорінені рослини часто

поступаються контролю за своїм розвитком, що пояснюється зменшенням площі живлення, і перегрівом кореневої системи.

В зв'язку з цим перед нами стояло завдання прискорити регенераційні процеси у живців, підвищити їх стійкість до несприятливих умов при пересадці, що дає можливість підвищити ефективність розмноження. Що особливо важливо при вегетативному розмноженні ряду садових рослин.

Завдання даної серії дослідів ведуть до визначення оптимального об'єму контейнерів, оцінці ефективності способу укорінення в зв'язку з видовими і сортовими особливостями, типом живця, умовами укорінення.

Крім того, при наявності площ закритого ґрунту, з'являється можливість швидко вирощувати рослини з ізольованою кореневою системою, що дозволяє значно скоротити витрати на дорошування саджанців.

Для з'ясування особливостей до укорінення порівнювали чотири сорти обліпихи: Новость Алтаю, Солодка Жінка, Вітамінна, Чуйська. Живці представляли собою частину пагона з однорічного приросту, із апікальної (А), медіальної (М) та базальної (Б) його частини, які заготовлювали у фазу інтенсивного росту (1-10 червня, липня) та уповільнення росту (1-10 серпня) пагонів. Досліди з укорінювання стеблових живців обліпихи проводились в умовах з автоматично-регульовальним режимом дрібнодисперсного зволоження (штучне туманоутворення), субстрату і підтримання високої відносної вологості повітря у середовищі укорінювання.

Попередньо проведені дослідження показали, що обліпиха відноситься до категорії середньо укорінювальних рослин, так як укоріненість живців в різних дослідах була в межах 40-85%. З ціллю підвищення укоріненості і отримання необхідної кількості посадкового матеріалу в подальших дослідах ми використовували синтетичний регулятор росту (α -НОК), який є одним із перспективних способів стимулювання коренеутворення зелених живців (інтенсифікує утворення і потім ріст придаткових коренів, скорочує період до масового укорінення). Обробка живців α -НОК в концентрації 10-15 мг/л при експозиції 16-18 годин позитивно вплинуло на розвиток укорінених живців.

Для вкорінювання живців використовувались контейнери ємкістю 1,5 і 0,5 л., а також пряме висаджування живців в гряди (контроль). Субстратом для проведення досліджень використовувалась суміш торфу і чистого річкового піску у співвідношенні 3:1 за об'ємом.

Результати досліджень показали, що укоріненість живців помітно збільшується в період інтенсивного росту пагонів першій декаді червня, у заготовлених із апікальної і базальної частин пагона процес регенерації адвентивних коренів проходить інтенсивніше, ніж у живців, заготовлених із медіальної.

Майже всі живці висаджені в гряди, мали пробуджені бруньки і відрізнялися більш кращою кореневою системою, розгалуженою по всій площі ґрунту. Однак при викопуванні частина коренів залишалась в ґрунті. Живці із контейнерів, характеризувались компактною кореневою системою, сплетеною в щільний ком по формі контейнера. При чому при укоріненні в більших контейнерах вони повністю відповідали якості живців із гряд. Загальна довжина коренів у них досягала у сорту Новость Алтаю – 62,4 см, Чуйська – 58,4 см, Солодка Жінка – 57,8 см, Вітамінна -69,7 см. У багатьох відмічено наявність приросту до 18 см. При порівнянні живців із більших і менших контейнерів, спостерігались відмінності по ступені розвитку: живці укорінені в більшому об'ємі, були краще розвинуті.

Таким чином, в результаті досліджень було встановлено що вкорінення живців в залежності від строків живцювання тісно пов'язані з фазою розвитку пагонів обліпихи. Кращу здатність до укорінення мають живці, заготовлені у фазі інтенсивного росту однорічних пагонів в першій декаді червня, особливо з апікальної частини при застосуванні стимулятора росту α -НОК в концентрації 10-15 мг/л при експозиції 16-18 годин. Найбільш висока приживлюваність спостерігається при посадці рослин з не пошкодженою кореневою системою в контейнерах ємкістю 1,5л.